

НОВЕМБАР 13. ПРЕП.МУЧ. КОДРАТ ЛЕПАВИНСКИ

Кодрат је необично име, чак и за монаха. Први који се спомиње у хисторији цркве био је епископ у Атени и један од седамдесеторице (каснијих) апостола. Прославио се писмом које је написао римском цару Хадријану, тражећи да престане с прогоном кршћана. То га је стајало главе. Требало је проћи шеснаест стољећа да се појави други, једнако тврдоглав, и по томе забиљежен у повијести. И тај је волио писати писма царевима, само што су ови потоњи били свети и римски, сви одреда крштени, говорили њемачки умјесто латинског и носили презиме Хабсбург. Жалио се на прогон православних хришћана. Био је игуман манастира Лепавине, смјештеног у срцу Вараждинског генералата. Међутим, није пострадао због своје жеље за дописивањем, већ због обичног – кључа.

Двадесет и шестог студеног 1715. по грегоријанском календару, који се према јулијанском биљежи као тринаести новембар, Кодрату је у визитацију дошао епископ свиднички и платенски, *episcopus rasciane gentis*, преторијанац уније, марчански владика Рафаило Марковић у пратњи царских оружника. Био је дан Светог Јована Златоустог. Лепавинском котлином владао је мук. Занијемило је и манастирско звоно којим се поздравља духовни вођа. Рафаила није било у лепавинским молитвама, а при изношењу часних дарова спомињало се име патријарха из Карловаца. Чврсто је одлучио угушити побуну, наметнути своје надпастирство, а чобану Кодрату стати на крај – под пријетњом крста и кремењача. Али црквена врата била су забрављена, а кључ се налазио везан ужетом под игумановом мантијом. Кодрат се присјетио Кодрата по којем је добио име при постригу и одлучио цару Хадријану написати писмо на свој начин: тако што неће задигнути скуте, одријешити чвор и предати кључ.

„Кључ! Предај кључ, игумане!“, затражио је Рафаило.

Кодрат је одмахивао главом.

„Јеси ли ти здрав?! Знаш ли с ким разговараш?! Предај кључ!“, грмио је владика.

„Не дам!“, одбрусио је настојатељ.

Брада у браду, око у зену, мириси из утроба окаћених постом, дахтање у лице. Киши, пљушти, јесење. С брда се слијева вода. Као да стоје у ријеци, прелазе Рубикон сваки на супротну страну па су застали на пола пута да мало прочаврљају. Војници нестрпљиво чекају исход полемике, цури за вратове, могло би овлажити барут. Али, није лако пријећи на другу обалу, убити ни бити убијен. Није се лако опростити од земног, још мање од вјечног живота. А Рубикон је немилосрдан, не омогућује повратак.

„Још једном те молим, ето, молим те, предај кључ“, шапће архијереј „Предај кључ, будало! Иначе...“

Иначе – што? Оружници већ напињу кокоте, крајњи је час за акцију, иначе ће киша угасити кресиво.

„Не дам кључ!“, задњи пута се оглашава својеглавац.

Обојица бацају коцке из руку. Рафаило се дрхтаво обраћа својим пратиоцима и олову спремно у цијевима. Кодрат зури у оловно небо, дрхтећи. Свршено је. Одјекнуо је плотун.

Златоусти је тога дана остао непрослављен. Чак је и кључ остао везан под хаљином мртвог игумана. Затарабана врата више никога нису занимала. Рафаило се након смакнућа одмах вратио у Марчу. Студен планинске ријеке коју је прегазио струјала је кроз цијело тијело, од озеблих ногу према души. Стискао је шаку као да у њој још држи коцку. Да је бар никада није бацио. Вјечност којој се заклео почела га је неиздрживо мучити, кроз свој предум. Из главе не може избрисати слику човјека који

одједном замахује рукама као крилима, а потом пада у студену плајду гарниран сачмом. По његовој заповиједи! Боји се уснути, јер када усне... Једна су врата за њега неповратно затворена, за друга му не треба кључ, тако је мислио у тами своје келије док му је тамјан мирисао на салитру.

Лепавински игуман тога се дана уписао у мученике. Премда, руку на срце, Рафаилова је мука била дуготрајнија, и запитајмо се да ли је икад престала. Ваља нам и за њега запалити свијећу, свима ће бити лакше. Кодрата је црква након много година прогласила за свеца. У многим храмовима Вретаније његово име спомиње се при благослову, на крају низа светитеља и просвјетитеља сербских, уз бок богоносним родитељима Јоакиму и Ани, с којима благослов завршава.

Радован Дожудић
[преузето са сајта [ВСНМ ББЖ](#)]

novisrbliak.livejournal.com/197271.html?noscroll#comments